

SIJ SLOVENSKE SVOBODE

ALBA DE LA LIBERTAD ESLOVENA

Leto (Año) V. št. 21

15. decembra 1973

RAZMERJE HRVATSKE S SLOVENIJO

(Pokojni predsednik Hrvatske republikanske stranke prof. Oršanič je pripadal generaciji Domagojcev na univerzi v Zagrebu; ideolog skupine je bil škof Mahnič. Objavljamo iz njegovih pravkar izšlih zbranih spisov "Oslobodjenje i sloboda" poglavje z gornjim naslovom. Knjigo je založila redakcija revije "Hrvatska republika". Cena 6000 pesov.)

Slovenski narod ne govori ali malo govori o svoji državi, a ne morda, ker bi se ne čutil, da je zgodovinski narod, ali ker ne bi vedel, da tudi njemu gre pravica do samostojnosti, marveč zato, ker meni, da se s slovensko državo še ne reši slovenski problem, vprašanje, kaj bo z živim presežkom, s tistimi Slovenci, ki ne morejo najti zaposlitve v Sloveniji, temveč nujno iščejo prostega izhoda, katerega pa samostojne države preprosto nimajo. Izven tega izredno važnega vprašanja slovenski narod tudi misli, da bi se v svoji samostojni državi čutil zelo neugodno izpostavljenega med Nemci in Italijani.

Zdi se nam, da sta dva razloga temelj političnega čutenja in usmerjanja Slovencev.

Zaradi obeh teh razlogov so si Slovenci prizadevali za svojo nastanitev v širšem prostoru in v večji varnosti.

Zdelo se jim je, da je prav Jugoslavija zadovoljiva rešitev, s čimer so prišli v nujen spor s Hrvati. Med drugimi razlogi tudi ta razlog jemlje slovenskemu gledanju na Jugoslavijo značaj stvarnosti in je ta za Slovence nepravilna rešitev, iluzija.

Pri pametnem reševanju tega vprašanja Slovenci ne morejo reči Hrvatom, da bi morali sprejeti tezo Jugoslavije samo zato, da bi s tem postala bolj sprejemljiva tudi za Slovence. Prav tako ne morejo govoriti Hrvatje, da njih ne zadeva mnenje Slovencev, ker se tako ne postavljajo nobeni temelji za dobro razmerje, marveč se obratno Slovincem daje moralna pravica, da gredo prav tako brezobzirno po svoji poti, kar bi za nas moglo učinkovati zelo neugodno.

Življenje je pokazalo, da v dinamičnih časih pritisk Italijanov in Nemcev istčasno in enako zadeva Slovenijo in Hrvaško, ne glede na to, na kateri strani je kdo. V pretekli vojni so Srbi bili nosilci uradnega sovražstva do Nemcev in Italijanov, medtem ko so Hrvatje bili nosilci uradnega prijateljstva do njih. Medtem pa so na terenu stvarnosti Nemci in Italijani dosegli in opredeli prijateljstvo s Srbi, a so mu škodovali in ga zavračali s Hrvati in Slovenci. Očitno je, da je proti dinamičnim željam in nastopom z zahoda Slovenija bolj zavarovana s stabilnimi političnimi odnosi s Hrvaško kot s Srbijo. V mirnih časih pa je Slovenija zelo pomemben, potreben in močan gospodarski dejavnik v odnosih z Nemci in Italijani, vendar brez vsake nevarnosti in konkurence za Hrvaško.

Zaradi tega bi se mogla hrvaška politika do Slovenije načelno določiti v sledečih potezah:

1.) Hrvatje menijo, da obstoj hrvaške države naravno in nujno pogojuje pogled, prizadevanja in razumevanje za obstoj slovenske države.

2.) Hrvatje mislijo, da je uničevanje zgodovinskih narodnih individualnosti zločin ter zato v obstoju Slovenije kot popolnoma svobodne in neodvisne politične enote vidijo izraz ustvarjalnih sposobnosti nekega naroda in zgodovinsko delo, ki se je oblikovalo v teku stoletij in ima pravico do življenja, spoštovanja, svobode in neodvisnosti.

3.) Hrvatje zavračajo vse zle misli barbarsko-imperialističnega značaja o likvidiranju, zavojevanju in nadvladanju Slovenije in slovenskega naroda.

4.) Hrvaška država bo imela odprta vrata za naravni presežek in odtok slovenskega prebivalstva.

5.) V mirnih časih moreta Hrvaška in Slovenija postaviti in utrditi najbolj iskrene prijateljske odnose, ker hrvaška in slovenska gospodarska dejavnost ne nastopata kot nevarna tekmeča.

6.) V dinamičnih časih pritiska z zahoda so interesi Hrvatov in Slovencev isti, zato je za Hrvate nujno logično spoznavanje in prizadevanje, da bi bila slovenska država v vseh pogledih čim močnejša.

Nočemo ugotavljati razlogov za medsebojne stike, interese in enake poglede zato, da bi na morebitni uniformnosti in nujni postavljali tezo o skupnem življenju v eni državi, s prikrito željo, da bi bili v teku let Slovenci kot narod likvidirani, ali celo z vsiljenimi argumenti, da smo v resnici že danes en narod. Samo tega ne! Prav v poudarjanju razumevanja, v prizadevanju za enake interese hočemo postaviti tezo, da bosta obe državi, obe svobodni, obe neodvisnosti kot stvaritvi stoletij imeli trajne in konkretne razloge za medsebojno podpiranje in pomoč, ne pa za medsebojno uničevanje in slabljenje.

Naše stališče je to, da je bogastvo človeštva v zgodovinskih individualnostih in hočemo poiskati vse razloge, po katerih in s katerimi moreta biti Hrvaška in Slovenija kot dve sosedni pozitivna dejavnika pri uveljavljanju tega stališča. (Vsa podčrtavanja — ur. S.)

LA COEXISTENCIA PACIFICA Y LA SUBVERSION INTERNACIONAL

En su anterior período de sesiones, la Comisión Especial de Consulta sobre Seguridad emitió un informe sobre la "coexistencia pacífica" y la subversión internacional comunista en el continente americano.

Al referirse a la situación actual, el informe dice: "La subversión comunista en el continente americano es un fenómeno ubicuo y multiforme, que con tácticas sumamente sutiles y complejas opera en frentes y sectores totalmente disímiles, y aunque su objetivo final es único, los métodos empleados varían según los tiempos, naciones y circunstancias".

"En el presente — prosigue el informe — se ha observado que al parecer los partidos comunistas que responden al comunismo soviético cumplen la directiva de presentar en escena un período de falsa adhesión a la legalidad, y haciendo uso de la semántica especial representada por la expresión "coexistencia pacífica", fomentan aviesamente la lucha armada, el terrorismo, la guerrilla, etcétera, provenientes especialmente de sus satélites".

A través de sus informes y estudios la Comisión ha advertido "el auge de la subversión comunista en América y sobre todo la efectiva coordinación entre los movimientos subversivos", y su interés por dominar el triángulo de la triple A: Asia, Africa, América.

NADOMESTILO ZA PETROLEJ

Francoski fizik Camille Rougeron je že leta 1956 očetu ameriške jedrne bombe dr. Edvardu Tellerju predložil svojo študijo o geotermiji — zemeljski toploti. Podzemeljske eksplozije naj bi izzvale izbruh tolikšnih izvirov "termije" iz zemlje, da bi napr. eksplozija pod zemeljsko skorjo v Skalnatem gorovju zahodne Amerike krila celemu teritoriju ZDA zadostno električno energijo. Podobna eksplozija pod francoskim Centralnim gorskem pasom bi pokrila vse francoske potrebe po električni energiji. Dr. Teller je sprejel in odobril Rougeronove načrte in sta izračunala, da bi ta vir energije mogel začeti delovati še pred letom 2000. Knjigo o geotermiji je Rougeron izdal že leta 1957.

Ker so sedaj nenadoma arabski petrolejski baroni izzvali v nekaj tednih krizo, ki bi "mogla spremeniti obličje zemlje", kakor je zapisal "Express", je možno, da bodo z načrti pohiteli..., vsaj zato, da "nekdo" ne bi prekmalu organiziral po arabskih haremskih monarhijah "kolektivističnih" revolucij...

GRIGORENKO PRED AMERIŠKIMI PSIHIATRI

Grigorenko, je sedaj v sanatoriju za živčno bolne in sovjetski psihiatri ga zdravijo za paranojo, shizofrenijo. Saharov, Solženicin, Medvedev in drugi so

“ ČAS ZA SEKIRO ”

Tajništvo za nauk in vero v Vatikanu je junija objavilo izjavo v obrambo nauka in vere Cerkev. Gotovo je ta izjava polna upanja in med najbolj pomembnimi po koncilu. Bila je potrebna proti gibanjem, ki so se vrivala na vrhove teologije. Sadovi so postajali katastrofalni. Zavedati se moramo, da je bila izjava prvi korak za obnovu.

Prav nobena tajnost ni, da je bila naperjena proti švicarskemu teologu dr. Hansu Küngu, ki uči teologijo na univerzi v Tübingenu. Od tam je širil zmotne nauke in nazore proti pokoncilski Cerkvi. Küng je odgovoril, kakor je bilo pričakovati. Dne 8. julija je rekel časnikarjem, da se ne bo oziral na noben ukrep iz Vatikana. Tam so terjali, da mora sprejeti nauk Cerkev ali pa iti v Rim in se tam zagovarjati. Rekel je: “Nemogoče je, da bi me izobčili, to je: podiral bom naprej mitologijo v Cerkvi.” Sedel je za mizo in napisal aroganten odgovor na izjavo tajništva. Objavile so ga progresistične revije.

vsemu svetu dali vedeti, da general Grigorenko ni bolan, pač pa ga v sanatoriju z injekcijami spravljajo v pravo blaznost. Letos v poletju je bil v Moskvi mednarodni kongres psihiatrov. Zelo močno je bilo zastopstvo iz Združenih držav. Vodil ga je predsednik Zveze ameriških psihiatrov dr. Alfred Freedman. Med študijskim zasedanjem se je govorilo tudi o sovjetskih metodah psihiatrije in je dr. Freedmanu uspelo, da so mu sovjetski tovariši dovolili obiskati Grigorenka v sanatoriju in se prepričati, da je res paranoik, shizofrenik.

Sovjetski psihiatri so omogočili, da je smela obiskati Grigorenka cela ameriška delegacija. “Washington Post” je pred kratkim objavila Freedmanovo mnenje o Grigorenkovi “shizofreniji”. Pravi med drugim, da je velika razlika medtem, kaj je psihiatrija na zahodu in kaj je v komunističnem svetu. Sovjetski psihiatri so mu med pregledom in zaslišanjem Grigorenka izjavljali, da je za sovjetski svet shizofrenik vsak, kdor kritizira, se upira oblasti, in hoče biti opozicionalec vladnega sistema. Kdor se malo izloči iz splošnega sprejemanja nazivov o vladi in režimu, je “iztirjenec” in spada v skupino mentalno bolnih; je na poti v demenco.

Ameriški psihiatri so med kongresom izvedeli, da sta dva znana opozicionalca režima v sanatoriju v postopku zdravljenja zaradi “paranoje, shizofrenije”. Mogli so le do Grigorenka, za drugim ni bilo sledu. Ko so ameriški gostje prišli v sanatorij, je Grigorenko takoj odklonil govoriti z njimi po uradnem tolmaču. Terjal je, da mora priti njegova žena, ki bo tolmačila. Eden izmed sovjetskih psihiatrov je takoj opozoril ameriške goste, da Grigorenkova zahteva jasno kaže, da je paranoik, shizofrenik.

Dr. Freedman in ostali ameriški psihiatri so sovjetskemu tovarišu povedali, da niso istega mnenja. Nekateri so še glasno dodali, da so kot psihiatri spoznali, da je Grigorenko popolnoma normalen.

KAZEN ZA RESNICO

Na listi udeležencev kongresa psihiatrov v Moskvi in nato pri obiskih bolnišnic za živčno bolne, je bilo tudi ime mladega sovjetskega psihiatra Semoijona Glouzmana. Nekaj tednov pred kongresom pa ga je moskovsko sodišče obsodilo na sedem let dela v kazenskem taborišču v Sibiriji. Krivda: Ko so pripravljali kongres in vedeli za obisk ameriških psihiatrov pri generalu Grigorenku, so v

komisijo, ki bi proglasila Grigorenka za paranojika in shizofrenika, po pregledu imen terjali, naj vsi psihiatri že vnaprej podpišejo, da je Grigorenko res shizofrenik. Glouzman je odklonil podpis in izjavil, da je pri pregledu prišel do spoznanja, da je Grigorenko popolnoma zdrav. Kazen bo moral prestati v enem najstrožjih taborišč.

BEŽE, BEŽE — in beg narašča

Ko se širijo govorice, da se komunizem spreminja in “celo Pavel VI postaja mehkejši” (dicitur slovenice), se položaj kaže v enako hudi, čene hujši meri tam, kjer morajo “popuščanje” komunizma sproti vsak dan opazovati... Gre za bežanje Nemcev iz vzhodne Nemčije proti zahodu. Vzhodna Nemčija je po življenjskem standardu prva med vsemi komunističnimi državami. Pravijo, da postaja na polju kemije prva na svetu. Toda ljudje tam čutijo rdeči teror enako kakor vsa leta, če ne še huje. Zato iščejo prilike za beg na zahod.

Od januarja do konca septembra je na zahod skozi Berlin pobegnilo 4930 vzhodnih Nemcev in računajo, da bo število do konca leta naraslo na 6500, to je za 20 odstotkov več kot pa v letu 1972. Begunci žrtvujejo vse — ameriški vojaki na meji prejemajo po 1600 dolarjev podkupnine od vsakega srečno pretihotapljenega Nemca, če mu pomagajo. V vzhodnem Berlinu so odkrili agencijo za tihotapljenje beguncev. Obupanci so žrtvovali, plačevali po 8000 dolarjev — skoraj nad osem in pol milijonov pesov... V glavnem bežijo na zahod zdravniki, visoko usposobljeni inženirji elektroni... Sodišče je člane agencije obsodilo na izredno visoke kazni: vodja agencije bo šel na prisilno delo za 13 in pol let. Največ pobegov je uspelo v vdelenih skrivališčih na tovornih avtomovilih.

NI SMEL V RUSIJO

Zveza pisateljev v Zahodni Nemčiji je bila povabljena poslati skupino šestih pisateljev na štirinajstdnevno študijsko in prijateljsko potovanje po Sovjetski zvezi. Spored so pripravili gostitelji v Moskvi — Vsesovjetska pisateljska zveza. Nemški gostje bi obiskali glavne centre po Rusiji in predavali o sodobni književnosti v zahodnem nemškem področju. Potovanje je bilo določeno za 20. november in ni bilo prvo — že več let so se obiski izmenjavali. Tokrat je nemška skupina

Na tem se je zadeva ustavila. Mislimo pa, da se mora nadaljevati, ne zato, ker sem maščevalen, ampak zato, ker mi je pri srcu vera in mir vernikov. Zdaj smo na tem, da se ustavi in zavre delo tistih, ki iz dneva v dan ne širijo pravega nauka Cerkev, pač pa Küngove zmote. Pod tem vidikom izjave iz Rima več ne zadostujejo. Dokler se resnice Cerkev rušijo, bodo verniki izročeni na milost in nemilost tistih, ki se ne drže Resnice v Cerkvi. Pri tem bo Cerkev trpela na ugledu, progresisti jo bodo izpostavljali posmehu in verniki, ki zro na Cerkev kot svojo učiteljico, bodo vedno bolj omajani v svojem sreju.

Seveda bo treba plačati visoko ceno. Mogoče celo previsoko. Na tej točki se odločamo za dejanje večje ljubezni, ki je v tem, da smo za jasnost in preprostost odločitve. Gre za to: Künga je treba jasno postaviti tja, kamor se je zasebno sam postavil — to je: izven Cerkev. Z drugimi besedami: treba ga je izobčiti! Prišel je čas, da se suha veja odseka! (P. Crane SJ: “Time for tre chop — čas za sekiro”, Christian Order, London, november 1973. str. 642)

določila za obiskovavca tudi pisatelja Gerharda Zwerenza, ki je bil pred leti vodilni nemški pisatelj v vzhodni, komunistični Nemčiji, a mu je uspelo pobegniti na zahod. Njegova pisateljska pot se je v svobodi še bolj razmahnila. Na predvečer odhoda je v Bonn prispelo rusko pismo, kjer sovjetska zveza sporoča, da pisatelja Zwerenza ne more sprejeti, “razloge pa bodo povedali ustno v Moskvi”. Ostalih pet članov je takoj sklenilo, da tudi oni ne bodo šli v Rusijo.

Zwerenza so takoj poiskali častnikarji. Izjavil jim je, da je ponosen na beg iz vzhoda, vendar je kapitulacija moskovskih tovarišev nesmeisel, ker se Zwerenz nikdar ni posvečal politiki in “vsekakor ni imel namena v Sovjetski zvezi sprožiti revolucijo”.

Ko sta se obe pisateljski zvezi leta 1971 odločili za izmenične obiske, je bilo v dogovoru podpisano, da se nobena ne bo vmešavala v notranje zadeve zvez. Ker pa sedaj sovjetska skuša urejati nemške notranje zadeve, je nujno, da je morala sleherni kulturna izmenjava na taki podlagi zmrzniti, pravi komunike nemške zveze.

* * *

Antisemitizem postaja “ljudsko gibanje” v Sovjetski zvezi in po ostalih vzhodnih satelitskih državah. Pred kratkim je vzhodno nemška vlada prepovedala izhajanje in širjenje edinega židovskega verskega tednika, ki je izhajal v Berlinu.

* * *

Francoska ambasada v Varšavi bi morala te dni preseliti svoje prostore v novo poslopje. Stroške za zgradbo je dala seveda francoska vlada, a zidavo so na pomlad 1973 končala varšavska stavbena podjetja. Toda pred selitvijo so prišli iz Pariza francoski elektronski strokovnjaki in s svojimi najnovejšimi aparati odkrili, da so zidarji vzdali v stene 42 mikrofонов za vohunjenje in snemanje vsega govornega na trakove; aparat je bil navezan na centralo poljske špionaže.

Ko je bil pred meseci nemški minister Scheel v Varšavi, so tehniko iz njegovega spremstva odkrili v hotelskih sobah, kjer je Scheel bival, devet mikrofонов v stenah. Scheel je moral potem prostore za razgovore stalno menjati.

**DARUJTE
ZA SKLAD!**

Po moskovskih založbah in knjigarnah

Človek se pred vsako tiranijo rešuje v globine svoje notranjosti, kamor teror ne bi smel vdirati. Sovjetski človek se je po 55 letih rdečega terorja trudil najti načinov, da bi si zavaroval notranjo svobodo. Borba ni bila lahka, ker je partija zlasti nad kulturno delo, pisateljstvom in umetnostno ustvarjanje polagala svoje okove — celo na glasbo so pod Stalinom razširili predpise zloglasne ždanovščine, to je formule partijskega dogmatizma. Vendar izgleda, da se diktatura najbolj maže na knjižnem trgu, narodi v Sovjetski zvezi so danes ne samo lačni knjig; "nenasitni" so, kakor je zapisal poročevavec iz Moskve svojemu listu na zahodu.

Premalo papirja za ogromne naklade

Ruski knjižni trg je edinstven na svetu. Povsod imajo knjigarne borbe s prodajo — mnogo vložnega kapitala se suši ali izhlapeva, ker se knjige počasi prodajajo, nekatere zaloge na zahodu leže leta in leta na policah in pogosto končajo s prodajo knjig tovarnam kot star papir. Za sovjetski trg je dognano, da se vsake knjige takoj proda vsaj 89 odstotkov naklade, mnogo knjig je prodanih v nekaj dneh po izidu.

Trgovanje seveda ni svobodno. Vlada ima najstrožji nadzor, saj se zaveda, kaj pomeni moč tiskane besede. Naklade ne določa vodstvo založbe, ampak poseben odsek pri vodstvu partije. Včasih se mora vodstvo le ukloniti pred imenom Tolstoja ali Gogolja in dovoliti ponatis, a je višina naklade v teh primerih omejena "zaradi pomanjkanja papirja". Ko tako delo izide, se ljudje že zgodaj zjutraj pred knjigarnami zbirajo v vrste in dogaja se, da je v enem dnevu prodanih nad 50.000 izvodov. Oprema je slaba, vezava je komaj zadostna za nekaj let, največ izhaja broširano. Ker je vsaka knjiga z naklado 3000 izvodov krita in je že zagotovljen zadosten zaslužek, se vidi, koliko pri presežku pri tem država (stranka) zasluži. Ljudje so na lovu za novostmi, založbe tedensko izdajajo biltene, kritike v listih so seveda prepočasne in bravci nanje ne čakajo, ker vedo, koliko je "uradna" kritika vredna. Vse knjigarne so državna last.

Izredno zanimanje za poezijo

Dasi je "Velika sovjetska enciklopedija" napolnjena samo s pravovernim gradivom, se zanimanje ni poglobilo in narašča ob vsaki novi izdaji. Lansko novo naklado so nameravali izdati v 200.000 izvodih, a so jo morali takoj povišati, ker se je v prednaročbi prijavilo 640.000 interesentov.

Višek vsega se je zgodil, ko je založba napovedala izid Zbranih del pesnika Sergeja Jesenjina. Pesnik je v poezijo padel kar s svojega podeželskega doma, se poročil z znano ameriško baletno plesavko Duncanovo, se vrnil v Moskvo Stalinovih dni terorja in naglo končal, potem ko je z lastno krvjo napisal zadnjo pesem. Je še danes idol mladine. Zbirko je naročilo dva milijona Jesenjinovih oboževalcev.

Za Jesenjinom je takoj pesnik Mandelstam, ki si je drznil z enim verzom ob soditi Stalinove čistke in je moral v koncentracijsko taborišče, kjer je umrl. Petnajst let državna založba že napoveduje izid njegovih poezij v treh knjigah, a še ni izšla. Njegova žena je v Londonu izdala o njem biografijo, ki je postala svetovna knjižna senzacija. Nikdo ne ve, kdaj bo moskovska izdaja zagledala luč dneva, a so pesmi medtem že izšle v tujini — v ruščini in tudi v prevodih. Ruska zbirka se prodaja v Moskvi na črnem trgu in stanejo vse tri knjige 300 dolarjev (nad 300.000 pesov). Zbirko tajno pretipkavajo in na črno prodajajo.

Jevtušenko je pesnik tudi po milosti vlade in stranke. Vendar se "trudi" biti "v senci", zato se njegove zbirke prodajajo v enakem tempu. Vodilni pesnik je danes Voznesenski, a je v nemilosti. Ob izidu vsake njegove zbirke — ali samo pesmi v reviji — je odmev takojšen. Dolej so njegove naklade presegle vsaka nad 200.000 izvodov in bi še več, če bi ne "manjkalo papirja". Trenutno vsi vedo, da je pri založbi nova zbirka njegovih pesmi in se je v prednaročbi prijavilo nad 200.000 kupecev. Kdaj bo zbirka izšla?

Stari in novi klasiki

Izdaj del Tolstoja, Dostojevskega, Gogolja, Turgenjeva ni nikdar dovolj. Vedno se sliši, da jih je premalo. Ko ljudje ure in ure čakajo, da pridejo na vrsto pri pultu, oddajo prijave za prednaročbo skoraj vsega, kar je na propagandnem listku. Stotisoči potem budno čakajo na obvestilo. Malo je srečnih izbrancev.

Seveda pa niso v časti samo domači klasiki. Ruski bravci so segli daleč nazaj. V veliki ceni je Homer z Ilijado in Odisejo. Še bolj jih veseli branje Herodota, Plutarh nič manj in celo Platon je ruski bestseller.

Ker morajo knjigarne delati pod strogo kontrolo, so si izdajatelji in uredniki revij pomagali. Tvardovskij je desetletja vodil revijo "Novij mir" in kot prijatelj Pasternaka ter Solženicina mnogo storil za vsaj malo prepaha za lepo umetnost. Sicer je bila v ruskih revijah že stoletna tradicija, da so romani (Tolstoj, Dostojevski) izhajali najprej v mesečnih revijah in nadaljevanjih; sedaj se je to nekoliko razširilo: nastalo je mnogo revij ali takozvanih literarnih zvezkov, kjer izhajajo romani, povesti in poezije tako, da tekst enega avtorja zajame ves zvezek. Te tehnike se poslužuje v nekaterih primerih celo uradna partijska literarna revija "Oktjabr", kjer so trdno zasidrani priskledniki režima.

Vendar je vse to delovanje v celoti pod Damoklejevim mečem. V Sovjetski zvezi ne more iziti delo, čigar avtor ni član Sovjetske zveze pisateljev in pesnikov. Pred kratkim je bil izključen Vladimir Maksimov. To je prvi ukrep proti uporniku, temu sledi ukrep, ki ga proglašajo za "živčno" bolnega in mora v blaznico.

(Dalje na 6. str.)

V boju poljske Cerkve za vorse pravice in svobodo vesti je pred par meseci prišlo do izjav, ki so celo za razmere v tej veliki katoliški deželi presenetljivo jasne in odločne.

Še 23. marca je poljska škofovska konferenca izrazila upanje, da bodo državne oblasti končno le "pokazale realistično zadržanje v vprašanju novih cerkvenih zgradb in upoštevale znane terjatve vernikov in episkopata". A režim se za prošnje Cerkve ni zmenil. Ideološka nestrpnost partije in vlade se je stopnjevala. Zato je episkopat 3. maja naslovil poljskemu narodu "Proglas za obrambo verskega življenja", 7. maja pa je škofijska konferenca priobčila obsežno poročilo, največ o zadevah vzgojne politike. Škofovski poziv brezkompromisno zavrača ateistično politiko partije. Besedilo so razposlali tudi duhovščini v inozemstvu.

Tam, kjer obravnavajo "nevarnost duhovnega samoučienja", pravijo dobesečno: "Vsi veste, odkod prihajajo te nevarnosti: propagiranje ateizma in laicizma, ki mu podlegajo slabotne duše, ograja najbolj bistvene in temeljne vrednote naše vere. Napadi načrtnega zanikanja Boga naraščajo, vendar niso zmerom uspešni. Toda tega razvoja se moramo zavedati. V šolah in v celem materialističnem vzgojnem sistemu je vedno bolj učinkovit, prisvaja si izključne pravice katoliških družin in Cerkve. Isto velja za družbena občila. Ljudstvu dopovedujejo na različne načine, da je ateist pravo utelešenje napredka. Na vernike pa gledajo — prav zato, ker verujejo v Boga — kot na državljane nižje vrste."

Iz naslova tega proglasa je razvidno, da Cerkve nastopa v "obrambo" verskih in cerkvenopravnih načel in da se ne boji režimu javno zoprvati. Ugotavlja, da stoji poljska mladina "nemočno" nasproti državnim propagandi in da se ateizem "proti vsem državnim in mednarodnim zakonom vključuje v učne načrte". To je "kršitev ustave", in "obramba pred tako nezakonitostjo" je popolnoma upravičena.

Škofje se boje, da državna komisija pripravljata obsežno šolsko reformo brez ozira na cerkvene ugovore in da bo reforma uveljavila "protiverska načela" ter "odstranila vsak verski pouk v šolah". Tudi resolucije poljskega sejma (parlamenta) 12. aprila o mladinski politiki črpajo "izključno iz ateističnih premis in gredo popolnoma mimo Cerkve". Nameravani prenos še večjega dela otroške vzgoje na državne ustanove nasprotuje katoliškemu nazoru o družinski vzgoji in pomeni "resno kršenje neodsvoljivih pravic staršev". Šola ne sme "uničiti vzgojna prizadevanja družine in izvotliti versko-nravna načela, na katera se je otrok doma navadil". H koncu povedo škofje čisto jasno, da je vladna vzgojna politika "nasprotna principu svobode vesti" in je zato "nevarna".

(Po "Osteuropäische Rundschau")

***

Prvi popis o pismenosti med Slovenci je iz leta 1880. Takratna statistika je pokazala, da je bilo 80 % Slovencev nepismenih. Leta 1953 jih je bilo še 33.000, to bi bilo ok. 3 %. Leta 1971 jih je bilo 18.000, to je manj kot poldrug odstotek. Danes je med mladimi pod 20 let starosti še 2.000 nepismenih; so v glavnem duševno zaostali otroci in mladostniki.

mного miru in srečnih trenutkov
želi vsem naročnikom, prijateljem in bravcem

SIJ SLOVENSKE SVODODE

PONAREDILI SO TOLSTOJA

Težave slovaškega prevajavca "Ane Karenine"

Hitler je 15. marca 1939 razbil Češkoslovaško. Nemška vojska je zasedla Prago in Berlin je proglasil protektorat nad Češko in Moravsko, Slovaki so pa istega dne oklicali svojo državno neodvisnost, ki sta ga prvi priznali Hitlerjeva Nemčija in Stalinova Sovjetska zveza. Moskva je takoj poslala v Bratislavo ambasado z ambasadorjem Puškinom na čelu, osebja ambasade pa je bilo toliko, kakor da bi Slovaška postala kaka superpotenca. Novi slovaški državi je predsedoval msgr. dr. Tiso v imenu predsednika Slovaške ljudske stranke msgra. Hlinke. Hitler in Stalin sta proglasila Slovaško za važen člen v fronti proti zahodnim plutokratskim državam.

Slovaška je morala poslati primerno številno ambasado v Moskvo. Tiskovni ataše je postal Mikulaš Gacek, znan pisatelj. Medeni tedni med Bratislavo in Moskvo so trajali ravno dve leti in tri mesece — do Hitlerjevega napada na Sovjetsko zvezo. Takrat je bil čez noč v Moskvi Gacek proglašen za fašista in je moral za nekaj let v ječo. Ko so ga izpustili, so mu dovolili prevajanje ruskih klasikov. Prevedel je glavna dela Tolstoja, tako tudi "Ano Karenino". Po letu 1945 se je vrnil na Slovaško in še brez posebnih težav prestal dobo stalinizma pod diktaturama Gottwalda in Novotnega... Prenaglo pa se je navdušil za "praško pomlad" v letu 1968. Husakova vlada ga je ujela na piko in najprej so morali iz knjigarn vsi njegovi prevodi iz ruščine, dasi so doživeli več naklad. Najhuje je bilo z "Ano Karenino". Iz Moskve so prišli agenti UDB in zahtevali proces proti Gaceku, ker da se je izkazalo, kako slabo se je naučil ruščine, še huje pa je bilo, da je vrinil v roman poglavja subverzivne narave. Omenjenih očitanih poglavij Tolstoj sploh ni napisal..., so ga dolžili.

Gacek je moral pred proces, kjer je povedal, da je prevajal po ruski izdaji iz leta 1910. Literarni ekspert sodišča je prosil za izvod, ki je nudil dokaze o ponaredbi. Bil je iz leta 1935. Pokazalo se je, da je sovjetska policija nekatera poglavja Tolstojevega izvirnika črtala nekatera pa "modernizirala" na kopito komunistične pravovernosti, in so Rusi poslej brali ponarejeno "Ano Karenino".

PIŠEJO NAM:

Večkrat imam vtis, da so se naši rojaki v Argentini že navzeli tukajšnjega načina življenja, ko ljudje prenesejo vse, kar z njim počenjajo oblasti, uradi, vozila, družbena občila in dr. Pri nas bravci dobrodušno požirajo, kar jim skuha tednik Svobodna Slovenija, kar jim po zraku vsiljuje Slovenska ura itd.

Vem, da ima Sij mnogo pomembnejše naloge kot razgaljati idejno in kulturno revščino našega "vodstva" na eni strani in ovčjo pohlevnost in potrpežljivost na drugi. Vendar je prav, da sem in tja na to opozori. Zato sem bil vesel članka "Ožigosal se je..." v zadnji številki. To kar se v Svobodni Sloveniji šopiri kot glasbena kritika, je treba brati kot neprostovo-

INTELEKTUALNA PROGRESISTIČNA INTELEKTUALNA

Prijazni gospod Didnak ima med argentinskimi izobraženci lepo število dobrih znancev. Veliko predebatirajo, tako da je Didnak marsikaj pridobil; prepričan je, da je tudi on obogatil sobesednike. Govoriti znajo vsi kot raztrgani dohtarji, dasi nihče ni raztrgan — nasprotno! —, dohtarji so pa samo nekateri, drugi so enostavno juristi in zdravniki, profesorji in profesorice, ekonomisti in študente. Vsem je strašno v želodcu buržoazija, buržuji je zanje izvržek človeštva — in glej: vsi so iz meščanskih družin.

Pred par meseci je dr. Blaže Didnaku svetoval, naj jim podari brošuro, ki jo je Zedinjena Slovenija izdala za 20-letnico zdomstva (Eslovenia, otra nación sin libertad). Prebrali so jo z zanimanjem. Priznali so, da smo doživeli strašne reči in da mora zdaj življenje v naši domovini biti hudo. "A mi živimo najbrž v še hujših razmerah," je dejal mlad profesor filozofske fakultete. "Kako to? Saj imate vse možnosti, da kritizirate, da se borite za svoje nazore itd." "To je samo ena plat. Sicer pa nas tlači imperializem Združenih držav; popolnoma smo vklenjeni, predvsem gospodarsko. Samo pogledajte, kako žive ljudje po provincah: analfabetizem, revščina, izžemanje, boleznine..." "In kaj imajo pri tem Amerikanci? Krivi smo mi vsi, naše vlade, stranke, posamezniki; pa tudi prizadeti sami." "Vi kot tuječ gledate površno in ne čutite, kako je položaj nevzdržen; kliče po osvoboditvi, po revoluciji."

Revolucija!

Sploh je Didnak opazil, da je revolucija za te ljudi nekakšna magična sila, ki bo prinesla osvoboditev in rešila deželo, da, ves kontinent, vsakega zla.

No, ko je prišla revolucija v sosednjem Chilu, je bilo razpoloženje pri teh izobražencih obupano, bolje: mešanica pobitosti in svetega srda. Iz dnevnika La Opinión, ki tem ljudem stalno moli iz žepa, in nekaterih drugih virov so črpali in širili strahovite novice o tisočih in desetstisočih po nedolžnem ustreljenih in poklanih žrtvah, o divjanju vojaštva, o tem, kako fašizem in druga reakcija uničujeta velikanske pridobitve marksista Allendeja, o netoleranci, cenzuri itd. Nemalo je Didnaka presenetilo, ko je v pogovoru s slovenskimi rojaki dognal, da jih je neko število, ki so istega mnenja: da je vojska vrgla zakonito vladu in demokracijo, ustoličuje pa najbolj neizprosno diktaturo. (Bilo je nekaj podobnega kot pred skoro štiridesetimi leti ob dogodkih v Španiji, ko je toliko katoličanov Kocbekovega tipa objokovalo levičarsko vladu, katere gonilna sila je bil komunizem, ter napadala Franca, Cerkev in nacionaliste).

Bog (ali satan ali kdor koli) živi levico!

Tedaj in zmerom se je pokazalo, da progresivni izobraženci — med njimi po lastni izjavi ni nobenega partijca — žive in gore za levico: tu je naprednost, tu skrb za ljudstvo, tu humanizem, tu demokracija in svoboda, tu vedno pravična borba za socialno pravičnost. Komunizem deloma odobravajo, deloma kritično gledajo, vedno pa jim s kožo in kostmi pomeni odličien del ljubljene levice.

Blaže je na levo šepajočega Didnaka — levičarski slavospevi njegovih znancev so pač delovali na njegovo mehko dušo — lepega nedeljskega popolneva temeljito izprašil. "Levica? To so, da ne omenim možganov in hrbtnice tega bitja — komunistov, socialisti raznih odtenkov, anarhisti, del brezglavih liberalcev in še mnogi koristni bedaki; bedaki — zato ker nasedajo komunistični propagandi in lažem: koristni — zato ker so maloštevilnim komunistom garaški hlapi, trobila, izvrševalci rušilnih načrtov. V čem je naprednost levice? To, da pripravlja komunistom oblast. Komunizem pa je najbolj nazadnjaška "filozofija" in praksa. Marksizem-leninizem (in stalinizem in maoizem in kastrizem in titozizem) je znanstveno popolnoma premagana "doktrina" na vseh področjih. Na teološkem področju: marksizem je privzel prastaro ateizma, najpogubnejšo vseh zmot; na filozofskem: dialektični materializem je pustolovsko preobračanje Heglove filozofije, hčere silno umnega, a napuhnjenega duha, ki se je pač v mnogočem tudi zmotil; Marx in drugi, ki so njegov impozantni sistem pahnili iz duhovne skrajnosti v materialno, so uničili še tiste zanimive ideje, ki bi bile uporabne ali ki so ponujale večnostni filozofiji plodovite debate in morebitna nova spoznanja; na socialnem: komunizem vrača človeško družbo pod stopnjo najbolj tiranskih sistemov, v katerih so v starem veku ječali Egipčani, Asirci, Babilonei i dr., zlasti pa podvržena ljudstva. Srednjeveški fevdalizem je kljub očitnim hibam in krivicam daleč nad tem, kar so sodobni komunistični režimi. — Levica pod vodstvom KP skrbi za ljudstvo? Seveda, da mu prinese neodjemljivo srečo robotati vsemogočnemu sekretarju KP; da ga položi v pernice "brezrazredne" družbe in mu podeli, česar francoska buržujska revolucija ni znala dati: enakost? Odgovorijo naj številke. V prvi, vzorni komunistični državi SSSR spada med delovne množice 50% delavcev in uradnikov, 44,30 kolektiviziranih kmetov, 1,80 samostojnih kmetov, 3% obrtnikov, v preostalem 1,90% pa tiči vrhna plast članov vlad. specializiranih strokovnjakov, stahanovcev in podobnih "proletarcev". Milijoni kaznjencev od zapornikov preko prisilnih taboriščnikov do konfinirancev v to uradno statistiko niso vključeni.

Razlika med temi razredi ali sloji ali skupinami je neznansko večja in bolj občutna kot v liberalni demokraciji. Ali verjameš, da je tovariš Brežnjev navezan na tistih par kvadratnih metrov življenjskega prostora, kot jih imajo milijoni njegovih sužnjev? Da tovariš Mao Cetung gara kot milijoni kitajskih kmetičev in delavcev pod bičem rdečih valptov? Da ima tovariš Tito samo tisto, kar so si prisvojili iz kmečkega in pastirskega sloja zrasli Karadžordževići in k delitvi česar ostali "Jugoslovani" niso bili povabljeni? (Mimogrede: Neki Didnak argentinski znanec advokat ga je zadnjič prašal, če mu je znano, da ima Josipa Broza v kartoteki tudi policija v Buenos Airesu — to je bilo Didnaku znano—,

in kot kakšnega ga ima zabeleženega: kot tatu, kot vagabunda ali kot komunističnega agitatorja — to Didnaku ni bilo znano.)”

Drugi levi ideali

Ideali progresistične argentinske in sploh progresistične inteligence svobodnega sveta so torej: revolucija, levica, osvoboditev in razne osvobodilne fronte, ljudstvo (brez ozira na večino; da je bila velika večina chilskega ljudstva proti komunistom in Allendeju, to "inteligence" ne moti; ljudstvo je zanje to, kar je za levico, in to, kar komunisti razglasijo za ljudstvo), socializacija (pa naj stoletna skušnja tisočkrat dokaže, da gre vse, kar je v rokah "družbe" ali države, slabše kot v rokah posameznikov ali zasebnih družb), avtonomija univerze (zmeškom v tem smislu, da ima vsa svoboda levica, predvsem komunisti, katerih cilj je zrušenje vseh resničnih vrednot, med njimi tudi avtonomije univerze).

Levo nasilje — da, drugo nasilje — ne!

O teh idealih so izobraženci tako prepričljivo govorili, da je imel dr. Blaže precej dela, preden je Didnaka spametoval. Bolj čudno se je temu zdelo, da njegovi znanci povečujejo nasilje: uboje, atentate, ugrabitve z mučenjem ali brez njega, zlasti ker je njegov bistre takoj uvidel, da je nasilje "inteligentom" pogodu samo, če ga izvajajo levičarji in so žrtve stražniki, vojaki, industrijalci in "desničarski" politiki ali sindikalisti. Pač pa se izobraženci naravnost penijo nad silo, ki jo pokaže katera koli ne-levičarska oblast. V tako nasilje uvrščajo že oblast staršev nad otroki, učiteljev nad učenci, predstojnikov nad uradniki in delavci; uvrščajo cerkveno in sodno oblast, vlado — sploh vsako avtoriteto razen nadvse svete komunistične. V tej stvari dobrega Didnaka vsa učenost in zgovornost argentinskih znancev ni spreobrnila.

Na nekdanje čase so Didnaka spominjale pripombe inteligentnih znancev, kadar je padel kakšen ne-levičar: "Je že moral kaj narediti...", ali: "La Opinión piše, da je sodeloval v boju proti teroristom...", ali: "Veš, govori se, da je mučil gverilce...". Usmiljenje je bilo vedno na strani rdečih morivcev.

Ni izvirnega greha ne grešnega poželenja

Drugo česar Didnak ni mogel sprejeti, je to, da vsaj vključno pojmujejo človeka kot brezgrešno bitje. Njegovi prijatelji in tudi prijateljice z univerzitetno izobrazbo so ure in ure čakali, da so si priborili vstopnice za film El último tango, preden ga oblast prepove ("Kakšno nasilje!") ali cenzurira ("Nasilje, nasilje!"). Potem so vedeli povedati, da je v tem za nenapredne ljudi zloglasnem filmu morda res za ščepec pornografije ("In kaj zato?"), pač pa je film umetniško močan in vsebuje družbeno kritiko, kar je velikanska vrednota. Podobno so pred zgražanjem "buržujev" in "reakcionarjev" reševali film La gran comilona, čeprav so jih nekateri prizori vendar malo pretresli.

Goreče zagovarjajo seksualno osvoboditev: da se spolno izživljaš, kakor češ in kolikor češ. (To je po njihovo pravica, več: dolžnost. Saj celo po nekaterih šolah učijo, da mladega fanta lahko raznese ali pa se mu zmeša, če pridno spolno ne občuje. "Nov dokaz za 'naprednost', ki spet in spet vlačí na dan trditve, katerih zmotnost je bila že zdravno dokazana," je komentiral dr. Blaže).

Bog ali satan ali kdor koli nas varuj desnice!

Nasproti idealom progresistične inteligence pa je vrsta zlih stvari, katerih se je po njihovem mnenju bati vsaj toliko, kot se zastareli ljudje boje hudiča. "Vtis imam," je rekel Didnak, "da je v njihovih očeh najbolj zavržna stvar desnica."

"In to trdijo ljudje, ki naj bi ne le bili pri pameti, ampak so se opremili še z vseučiliško diplomom," je odvrnil Blaže. "Tako pobirajo vsako obrano in gnilo kost, ki jim jo, sestradanim psom, vrže komunistična propaganda! Več kot polovica človeštva ždi v komunistični ječi; vse "socialistične" države noč in dan delujejo za propagandistični in organizacijski aparat marksistične "doktrine" po svobodnem svetu, v katerem imajo razpostavljene stotisoče plačanih agentov. Z njimi sodelujejo partiji vseh svobodnih držav in koristni bedaki, gverilci, tajne organizacije vseh vrst. Vse to po enotnem načrtu in pod vodstvom centrov v Moskvi, Pekingu, Habani, Belgradu. Odpor je ponavadi neznaten in še ta ni v mednarodni povezavi in razpolaga le z neznatnimi sredstvi — tvojim znancem pa pomeni ta odpor poštenih, vernih ljudi, ki niso udarjeni s slepoto in ki jih imenujejo desnica ali fašiste, tako strahoto.

Sicer pa je enako z vsemi "zli", ki koristne bedake proti njihovi volji varujejo pred največjim resničnim zlom: —komunizmom: zlo jim je, kot jih uče komunisti, tisto, kar komunizmu nasprotuje. Sem mečejo: vsako avtoriteto, vojsko in policijo, cenzuro, "predkoneilsko Cerkev" (tudi to so odkrili, kot da bi sedanja Cerkev bila zanje), fašizem, imperializem in reakcijo (to troje bo v komunističnem slovarju živelo, dokler bo živela komunizem: potrebuje jih).

Smrti smrtni kazni!

Dr. Blaže in Didnak sta se pomudila še pri smrtni kazni. Komunizem je največji ubijavec v zgodovini. Neusmiljeno likvidira milijone, "v skladu" in izven skladu z zakoni, z vsemi vrstami orožja, z lakoto in boleznimi, z mučenjem in hiranjem v koncentracijskih taboriščih in izven njih; pobija nasprotnike, brezbržne in lastne ljudi; uničuje narode in stanove. Razen tega je kriv neprestanih vojska in revolucije, h katerim brez prestanka ščuva, kriv vseh v njih padlih. Če pa oblast v svobodnem svetu v obrambo pred komunističnim terorizmom proglasi smrtno kazen, je vsa progresistična inteligenca iz sebe in hripava od protestov. Zanimivo

(Dalje na 6. str.)

ljen humor; vsako drugo tolmačenje teh proizvodov te privede do prehudih zaključkov...

K neverjetni uporabi včasih zelo preganjane besede, ki je Vašemu članku dala naslov, lahko dodam iz venca "kritik" tale primer: "Svečano je ožigosal svoj krst". Za "bakanal nemo-gočih metafor in slavošpevov", kot ste imenovali vsebinsko in stilistično votlo pisarenje teh člankarjev Svobodne Slovenije, pa sestavljam to majhno antologijo: "...je tako doživeto podala Chopinov valček...", da bi se občinstvo zavrtelo v dvorani, če bi bilo dovolj prostora"; "K. ritmiko Bachove skladbe tehnično obvlada, s spontano kreacijo pa je njeno temo še okrepila"; "...je pokazal, da zanj pomeni zborovska interpretacija ... jasnost glasovne in skladbene definicije"; "Z ... "Rožmarinom" je koncertna misel zapela slavošpev narodnemu zelenju"; "Z. s tenorjevo vrstico in zelo ubran ostali zbor v valovajočih pianissimih sta B. pomagala izvabiti roso v dvorani"; "Direkcijska naloga ženskih glasov omejuje možnost zozitve pevskega polkroga"; "...basi so znova potrdili svojo prepričanost"; "...ponarodelo narodno ruskega izvora ... so izbrali za ustavitve stopnjevane koncertove energije..." itd., itd.

Kako je s strokovno pripravljenostjo takih "kritikov", vidiš po prvih stavkih. Seveda so ti ljudje žrtve, kakor je eden od njih iskreno izpovedal: "Dvakrat pisati o isti stvari, zlasti če je obakrat potekla, kakor je bilo preakoivati, je praktično nemogoče. Pisca teh vrstic je doletela ta nesreča..." Da, nesreča, a predvsem za nastopajoče, za bravce, za skupnost. Ker list nima strokovnjakov, naj se omeji na preprosta, trezna poročila.

Še pripomba k besedi "ožigosati". V Slovenskem pravopisu, na katerega se Vaš članek sklicuje, je najti geslo žigosati in tele zveze: žigosati pisma, bankovce, merila, znamke; žigosati koga za nizkotelega; žigosati laž, napake, grdo ravnanje. Kot sinonima v tem zadnjem pomenu se navajata šibati in obsojati.

Tudi slovenske radijske oddaje se je doslej kritično dotaknil edino Sij. Postavimo se s temi oddajami prav gotovo ne. Kaj vse bi se dalo poslati med ljudmi namesto pogostih ponavljanih, ničvrednih popevk, tečnih reklam in družinskih praznikov, ki v javnosti nimajo nič iskati! Kakšne odlične programe imajo nekateri drugi narodi! Morda pošljem načrt za naše oddaje — če bo stvar vzbudila kaj odmeva.

Danes bi potožil dvoje: 1.) Emigranti, ki se ponasamo s svojo kulturno zmogljivostjo, brezbržno ali srdito poslušamo plošče, izdane v komunistični Jugoslaviji. Nekateri teh plošč so glasbeno sprejemljive, večina pa je slabih, odbijajočih. 2.) Med nami je nekaj dobrih, celo odličnih zborov, ki jih po teh oddajah še nismo slišali. Kakšna "kulturna politika" je to? Kdo je odgovoren za take napake, opustitve, žalitve? (13. dec. 1973.)

"...včasih so govorili, da so bili mednarodni komentariji Sija preveč 'pesimistični'... Na žalost imam vtis, da so bili premalo... Tu se razvija položaj v popolno zmedo in preplah. Za leto 1974 so pred nami velike krize in še več trpljenja... Ves svet je v veliki zmedi in nikdo ne ve — tako vsaj izgleda, kam narodi drve..." (London 7. decembra 1973.)

"...izraz 'ožigosati' je germanizem, v nemščini: brandmarken — po slovensko: koga opečitati z ognjem, postaviti na sramotni odel, ga sežgati na grmadi..." 9. dec. 1973)

ALARM V LONDONSKIH LISTIH

Iz Jugoslavije prihajajo novice, da se tam razvijajo dogodki zelo vzporedno z vojnimi zapleti na fronti med Egiptom in Izraelom ter Sirijo in Izraelom na drugi strani. Kakor zna

(Dalje na 8. strani)

PISATELJ REŽIMU NA UŠESA

Pisatelji v vzhodni Nemčiji so seveda trdno v pesteh režima. Pred tedni so imeli kongres v vzhodnem Berlinu. Tako so med drugim ugotovili, da je postala "literatura ena izmed najbolj donosnih vej vzhodnonemškega gospodarstva". Sploh: pisatelj Hermann Kant je na kongresu kar povedal: "Pisatelji smo res postali last sistema — vsi smo v kolhozu, ki pa nosi naslov: delamo za dobrobit (socialni) vsega ljudstva..." Zakaj: dasi prebivavci vedo, da morajo pisatelji izdajati knjige, režimu sprejemljive, njih knjige vendarle kupujejo — naklade gredo v stotisoče, ljudje bero, da si v suši duha vsaj nekaj tega najdejo "med vrsticami" — pisatelji pa od naklad nimajo mnogo, ker so vse založbe v rokah partije."

Na kongresu so morali spremeniti celo naslov: Odslej niso več "Nemška pisateljska zveza", ampak "Pisateljska zveza Vzhodne nemške republike" z "navodi lom" delati literaturo te republike. Zato je inozemski poročevavec slišal na kongresu, da so se pisatelji med drugim že izražali, da bodo na prihodnjem kongresu od vlade prejeli nalogo, da bodo morali pisati "nemščino vzhodne nemške republike...", mogoče celo **komunistično nemščino**.

Hermann Kant je v svoj referat vključil drzne misli: "Počasi se rojeva tista častihlepnost, ki rine literaturo v fingirano omedlevo — zakaj obtožujejo, da si literat lasti neke pravice vplivati na politično oblast... Z vso vsebino v knjigi ne moremo ugasniti niti ene sveče — to je res, kakor je tudi res, da ni mogoče pogasiti svetloobe, ki sije iz knjig... Literatura ni odgovorna za stanje v svetu, veekakor pa razkriva to, kaj mi o tem stanju mislimo!"

NKVD V JUGOSLAVIJI

Londonski "Observer" je 25. nov. objavil dopis svojega dopisnika Lajoša Ledererja na Dunaju o Titovih koncesijah Moskvi med zadnjem srečanjem z Brežnjevem v Kijevu. Glavni predmet razgovorov je moral biti, kako uvesti tesno sodelovanje med titovsko in sovjetsko tajno policijo, med UDB in NKVD. Ko je leta 1948 izbruhnil spor med Titom in Stalinom, je belgrajska vlada obtoževala delovanje Stalinovih tajnih agentov, članov NKVD, češ da so počasi začeli uva-

(KNJIGA ... dalje s 3. str.)

Prevaža se tudi mnogo. Najbolj priljubljeni pa so Galwsorthy, Dreiser in Balzac, Stendhalova dela požirajo.

Ker so naklade visoke, so cene nizke. Tudi najbolj obilna knjiga (broširana) težko preseže ceno enega dolarja (okr. 1100 pesov.).

Ko je po razkrinkanju Stalinovega zločina nastopila za nekaj let "odjuga", se je najbolj razmahnila poezija, proza ni mogla držati koraka — in še danes je poezija na prvem mestu.

Čangiz Aitmatov stopa v ospredje

Za ves, ne samo ruski svet je presenečenje pisatelj, ki ni Rus, a piše v ruščini. To je Kirgiz Čingiz Aitmatov. Svoje prste je vtaknil v osje gnezdo. Napisal je povest: "Vzpon na Fužijamo". Osnovna misel: Stalin ni edini krivec za pretekle tiranije, krivda je kolektivna in dokler vsi ne bodo očistili svoje vesti, se v Rusiji o preokrenitvi v boljše ne more govoriti.

Aitmatov ni sam. Mnogi so začeli v svojih delih preganjati zaverovanost v heroje revolucionarnih bojev in tudi v heroje druge svetovne vojne. Avtorji obenem z njim iščejo v drugo smer: odkrivajo nove globine ruske duše v preprostih, zlasti v kmečkih ljudeh. Sicer je režim "vasi" uničil in jih še zatira napprej, a vrača se v pisanje domotožje po pravem ruskem človeku, povezanem z zemljo proti mrazu in tehnološki popolnosti življenja v mestih in industrijskih centrih.

Govori se vedno več o "vaški, podeželski prozi". Odkril jo je tudi Heinrich Böll in v enem izmed zadnjih esejev nanjo opozoril.

(INTELIGENCA ... dalje s 5. str.)

je bilo opazovati, kako so razni inteligenti in neinteligenti ogorčeno napadali prejšnjo argentinsko vlado, ko je sredi obsednega stanja razglasila smrtso kazen za hudo delo ugrabljanje in ubijanje. Didnak je eno profesorico, dva zdravnika, tri advokate, štiri inženirje in pet akademikov, ki so prihrumeli razburjeni po tem razglasu, nedolžno vprašal: "Koga pa hočete ugrabiti in ustreliti, da ste tako prizadeti?" V odgovor je dobil cele tone humanizma in kopico že znanih idealov. Vojaška oblast je takrat ostala pri besedah, rdeči lopovi pa pri dejanjih.

Začarani in slepi moralni invalidi

Na koncu pogovora je Didnaka zanimalo Blažetovo mnenje o njegovih progresističnih znanjih.

"Spominjajo me na rusko inteligenco 19. in začetka našega stoletja," je rekel Blaže. "Mnogi blesteči talenti, polni dobrih namenov, a še bolj polni gnusa nad sedanjimi razmerami — ki zrealijo tudi njihovo navzočnost v družbi —, polni kritičnosti, celo hiperkritičnosti — razen do levice. Komunizem jih je začaral, jih oslepil, jim omrtvil etične kriterije za velik sektor realnosti. Namesto pravičnosti, blaginji, svobodi, za kar nekateri iskreno mislijo, da se borijo, so v službi njihovega nasprotja: komunizma, ki je smrt za vse vrednote, za vso srečo, ki jo je Stvarnik namenil svojim otrokom. Bog daj, da ne bi padli v grob, ki si ga sami kopljejo!"

r - n - c

jati popolno nadzorstvo nad Titovo notranjo politiko. Ko je junija 1948 izbruhnil spor, je Tito najprej izgnal vse Stalinske agente. Še predno pa so se končali nedavni razgovori v Kijevu, je v Belgrad že prišla posebno komisija NKVD pod vodstvom namestnika notranjega ministra Šumelina. Uradno so jo razglasili kot skupino prijateljev, ki je prišla pomagati za posebna dela. Člani delegacije so obiskali Macedonijo, Hrvaško in Slovenijo.

Konec novembra je odpotovala v Moskvo delegacija vodilnih osebnosti iz Jugoslavije, iz vsake republike izbrani strokovnjaki. Jugolisti so vedeli povedati, da je delegacija iz Jugoslavije morala priti v Moskvo pred 25. nov. Takoj po prihodu so se začeli razgovori v palači CK sovjetske partije.

Vendar Jugoslavija še ne bo vstopila v Varšavski pakt in bo zato ostala še v skupini "nevrščenih" (tretji svet). Le jugoslovanska notranja politika bo odslej pod nadzorstvom agentov NKVD.

RESOLUCIJA RDEČIH KRISTJANOV

Na kongres rdečih kristjanov v Lyonu (gl. Sij, št. 20) so prišli zastopniki iz 17 držav. V prvem odstavku resolucije poudarjajo, da se "revolucija ne more deliti na dvoje: na mirno in nasilno... revolucija je samo ena — nasilna..." Takšno revolucijo je treba izvesti v

"družbi in v Cerkvi hkrati". Toda iz razlogov strategije, se rdeči kristjani še ne bodo izločili iz Cerkve: "Naša naloga je ostati v Cerkvi, ker je ne smemo prepuščati konservativcem, ki v njej trenutno še triumfirajo." Izvajanje pastirskih dolžnosti jih ne sme omejevati samo na svetišča, postati morajo agitatorji revolucije po trgih in cestnih križiščih. Tako opravljajo svoje delo v vseh revolucionarnih področjih od Južne Amerike do Vietnama, a povsod jim je blizu resnica, kako težko je "živeti v stari Cerkvi". Izrekli so se tudi proti tistim, ki govore, da "politika ne spada v svetišča; obratno — revolucionarna politika ima tudi tam svoje mesto, pa četudi jim bodo očitali, da so dejanska nosivci novega, seveda rdečega klerikalizma..."

Politika tercermundistov, cirimetodarjev teoloških progresistov... v službi marksističnega imperializma.

**PORAVNAJTE
NAROČNINO!**

SIJ SLOVENSKE SVOBODE

Izhaja 1. in 15. v mesecu

Cuba 2247 dpto. D

BUENOS AIRES

Tel.: 782 - 3670

NAROČNINA: Argentina in Južna Amerika 4.000 pesov; za inozemstvo 5 dolarjev, po letalski pošti za ZDA še 3 dolarje, za ostale države pa 4 dolarje.

Naročila in nakazila na ime

RODOLFO JURCEC,

(Director)

Vidal 2381 — II, C

BUENOS AIRES

Correo Argentino Suc. 28	TARIFA REDUCIDA Concesión Nº 8810
	Reg. Nac. de Prop. Int. Nº 1.128.634

Talleres Gráficos "D O R R E G O"
Av. Dorrego 1102. Tel. 54-4644. Bs. Aires

SVETÁ IDEJE IN DEJANJA

ruda jurčec

“NOTRANJA POLITIKA” ZA VES SVET

Theo Sommer, glavni urednik hamburškega tednika “DIE ZEIT”, je odkril pojem “Weltinnenpolitik” za ime svetovni politiki. Svet se je toliko zmanjšal, da mora dati slovo eni svojih najslavnejših dobrin — diplomacijo kot orodje mednarodne politike je treba pokopati — zbogom narodi. Marksizem oznanja prihod brezrazredne družbe. Ne bo več razredov, še prej pa bodo morali izginiti narodi v mlinih za oblikovanje novega človeka; mimo so bleščeči časi Richelieuja, Talleyranda, kardinala Consalvija, Metternicha, Disraelija in Bismarcka — nad narodi bo zavladal od nekod novi Veliki mojster — nevidni vsesvetovni notranji minister, in notranji ministri niso nikjer na svetu nič več in nič manj kot navadni policaji — za njihovimi sencami so: zapori, mučilnice, skrivnostni umori. i. Te dni je André Malraux še lahko objavil v listih intervjuje o nikdar usahljivi slavi Evrope in njenih tradicij... evropskemu kalejdoskopu narodov je napovedal vsaj še dvatisoč let bodočnosti, toda nekaj arabskih petrolejskih lordov jo je moglo čez noč suniti v temo in negibnost, baje samo zato, da bi napol umirajoči kralj Fejsal mogel še pred smrtjo v mošejo Jeruzalema za poslednje molitve: mošeja je na mestu, odkoder se je Mohamed dvignil v nebesa... Na arabski konferenci v Alžirju je Fejsala giht tako mučil, da se je komaj premikal, in tuji časnikarji so ga slišali: “...vidite, meni se mudi, moram v nebesa...”, ne, ne bom prodal ZDA niti kapljice petroleja, imam polne zaloge dolarjev vsaj za dve leti..., meni se mudi v Alahovo naročje...”, in blizu stoječi palestinski gverilec Arafat je ob tem mogel dahnti samo to: “...Alah naj mi pomaga, da na tej konferenci ne bom odprl ust...”

I

Za plesni venček dekadence, ki se ponuja s takimi podobami, sledi diagnoza na višji ravni. Generalni tajnik francoske komunistične stranke Marchais je bil v Moskvi, rekli bi, da je bil klican tja “ad limina”. Brežnjev se je namreč vznemiril nad položajem v Franciji in izročil Marchaisu pismo za Pompidouja, predsednika Francije. Nekoč, v dobi sočnega kralja Ludovika XIV so njegova vladarska pisma kraljem ali cesarjem Evrope izročali posebnim delegatom — po pismo je prišel “missus domini” ves v zlatu in dragem kamenju, v pismu je bil permagent najdražje izdelave... svilen je bil in z zlatom posut.

Komaj je gauleiter Marchais prišel v Pariz, je na kolidvoru zažvižgal taksiju: “Naravnost k Pompidouju”, mu je naročil in enkrat na marmornatem pločniku pred vrati, je neolikaneec odsunil vse livrirane sluge...

Pompidou je moral pismo takoj prebrati. Listi so zvečer lahko zapisali: Brežnjev terja, da mora Francija pristati na nevtralizacijo Srednje Evrope, ki se mora usmeriti antikapitalistično, antiimperialistično — usoda obeh Nemčij je itak že v sovjetskih rokah.

Na prvem sledečem posvetu držav NATA je Pompidou sedel zraven Brandta, a ga je komaj pogledal. Francija da ne bo dovolila raztegnitev sovjetske tiranije nad v Jalti oskubeno Srednjo Evropo, ameriške vojne sile ne bodo smele iz Evrope, in Francija nikdar ne bo pristala na kako nenadno združenje obeh Nemčij, kakor je to Brežnjev naročil Wehnerju ob zadnjem njegovem obisku v Moskvi... Te dni pa pišejo nemški listi, da uprizarja Wehner, predsednik socialističnega poslanskega kluba v Bonnu, Brandtu take težave, kakor da bi moral Brandt vsak hip z oblasti. Gre za staro resnico: vsak izdajavec prejme že na tem svetu plačilo; tako tudi Brandt in zanj nosi smrtno obsodbo v žepu Wehner, ki je bil v letih 1930-1940 med glavnimi tajniki Stalinove kominterne. Wehner obtožuje Brandta, da sabotira “Ostpolitik”.

Svet se torej več ne vlada po državnih, protokolarnih, pravnih odnosih med posameznimi vladami, kakor to mislijo nekateri “poklicni” diplomati v Vatikanu, pač pa po kanalih agentov tajne policije, kakor je Wehner in ob njem Bahr in mladi jusovci... Le to je: Brandt se je dal ujeti pregovoru: “Kogar imajo bogovi radi, mu...” Brežnjev je mednarodno pravo vrgel v koše papirja, ne bo več ambasadorjev, bodo samo še rdeči gauleiterji... rablji in ječarji z oblastmi nad vsemi narodi.

II

“Lenin se krohoče v svoji kristalni krsti na Rdečem trgu v Moskvi”, je zapisal Ravines, ko je komentiral nenadni petrolejski direndaj. Rdeči skelet naj se torej zabava po svoje ob tem, kako se grade zapori in ječe hkrati za vse narode, ne: človeštvo vsega sveta.

David Floyd piše v “Daily Telegraphu” (27. nov. 1973), da Sovjetska zveza še ne more biti v vsem zadovoljna v utrjevanju svojih interesov. Ruski svet ima samo okr. 15 odstotkov petroleja na svetu, nova polja vrelcev v Tjumentu v Sibiriji pa bodo plodna šele leta 1980, če bodo Japonci zmogli vse investicije... Ruska industrija je še tako šibka, da mora

Brežnjev letno kupovati od Arabcev petroleja za 900 milijonov dolarjev... Dolarjev nima! Alahovi junaki morajo vsako leto za petrolej kupiti v Rusiji za isto vsoto orožje in vso vojno opremo, ki bi sicer zgnila v ruskih arzenalih. Od časa do časa se morajo Arabci potem poigrati s tem orožjem, 900 milijonov dolarjev pa sedaj letno ponuja Brežnjev ameriškim tehnikom za modernizacijo tehnologije v celi Sovjetski zvezi. Ameriški senat sicer sprejema grozilne resolucije za obrambo Židov v Rusiji, a kapitalistična ameriška tehnika pomaga utrjevati tiranijo v Rusiji, ki bo kmalu tako “mila”, da bodo od preplaha in gospodarskih stisk otrpnjeni evropski narodi (ni več nafte, petroleja) nazadnje na kolenu prosili, naj pride “tiran z rabljem”, da jih bo obvaroval popolnega razkroja v paranoji in shizofreniji marksističnega izvora. Pravijo, da sta danes dve tretjini človeštva že hromi v objemu “socializma”, ostala tretjina je sedaj v pesti arabskih telepatov iz iste rdeče šole.

III

Kitajska s svojimi 900 milijoni prebivavcev je marksistična tiranija, kakor je podobna bila v dobi mongolskih kanov. Na sibirskih mejah se srečujeta obe — ona ruska, spočeta iz nihilizma in anarhije Bakuninovega nečajejstva na eni strani in ona druga, iz stoletnih dilem misterijev konfucionizma, kjer je (baje) zdavnaj zasijala resnica, da je ves svet bil, je in bo samo “ena velika ječa”. Kakor razlaga vzhodnonemški radio že tedne — daleč je Berlin od Pekinga — pripravljajo Kitajci napad na Sovjetsko zvezo..., in Mao s Čuenlajem pa spet ne moreta dovolj svariti ves svet, da pripravlja Brežnjev preventivno atomsko vojsko proti Kitajski. Mao je rekel na letošnjem kongresu partije, da mora biti Kitajska pripravljena na “veliko vojsko”... za januar 1974 pa napoveduje Brežnjev kongres svetovnih komunističnih partij v Moskvi, kjer da bo Mao definitivno obsojen kot izdajavec komunizma... V Pekingu so prepričani, da bo obsodbi sledil nenadni atomski napad... “Rojstvo” ruske komunistične ječe za Kitajce more preprečiti samo — Kissinger, ki da je bil nadvse zadovoljen z več urnim razgovorom z Maom med nedavnim obiskom v Pekingu. Kajti Kissinger je avtor obnove Metternichovega, bolj rečeno Bismarckovega koncepta o “posesti sveta po koaliciji treh cesarjev”, vendar je Kissinger pri tem toliko “iskren”, da prizna: “Pod mojim vodstvom vlada sedaj svet koalicija treh glavnih nasprotnikov na svetu... “Heykalu, glavnemu uredniku “Al Avrama” v Kairu, pa je priznal: “ZDA nikdar ne bo smela pristati na to, da bi katerikoli od njenih nasprotnikov imel boljše orožje kot je njeno...” To je bilo na predvečer izbruha petrolejske krize, ki je odprla mnogo prvih vrat za ječo vsega človeštva. Prvi Kissingerjev protiukrep: izkopal je iz arhivov Marshallov načrt za zvezo ZDA, Evropa, Japonska...

IV

Ječe niso od danes, so bile in bodo. Nad 57 let ječi v kleščah rdeče tiranije ječarjev 250 milijonski ruski narod, oziroma narodi Sovjetske zveze. Verige, tnala, koncentracijska taborišča so postajala vedno številnejša, nad 1000 taborišč muči danes nad milijon političnih pripornikov, in se seveda vsa evropska “krščanska” in ateistična levica nad tem nič ne razburja.

(Dalje s 5. str.)

no, so sovjetska gigantska letala vozila pomoč Arabcem čez Jugoslavijo. Pogosto so pristajala na vojnih letališčih. Ko je premirje sovražnosti (napol) ustavilo, so letala še kar naprej prihajala, a se ustavila na jugoletališčih. Tako je letališče v Titogradu v Črnigori polno sovjetskih vojnih letal. Nobenih znakov ni, da bi se mislila odstraniti bodisi v smeri proti Egiptu ali Siriji, ali pa bi se morala vrniti v SZ. Ali mar čakajo letala na operacije kje bližje? Nazadnje morejo izgledati že kot del okupacijske vojske, nekaj takega kot je rdeča vojska v Madžarski.

Dalje poročajo listi, da so bolnišnice v Splitu, Dubrovniku, Zagrebu polne arabskih ranjenec, ki so jih tja pripeljala in še vozijo sovjetska letala.

Prebivavstvo je vznemirjeno, ker je v Jugoslaviji začelo zmanjkovati nafte, bencina, cene sladkorju, olju in moki so čez noč poskočile. Oblasti to tudi ustavile izdajanje potnih listov. Ljudje si vse to razlagajo z bližino vojnih dogodkov in nenadno tolikšno navzočnostjo sovjetskih letal. Ali se je začela kolonizacija ali okupacija?

Žalostne iz Moskve

RDEČI PROCESI — žena Saharova pred tajno policijo

Sodna dvorana okrajnega sodišča v Perovu v okolici Moskve. Leninova slika na steni in grb Sovjetske zveze. Na odru sodnik z dvema prirednikoma. Sodilji bodo matematiku Juriju Šikanoviču, ki ni prisoten in sodnik ne ve, kje je. Na hodnikih so sorodniki in prijatelji, a jih policija drži daleč od dvorane, tujim časnikarjem so dovolili, da čakajo na izid razprave pod snežnim metežem. Datum 26. novembra. Pred sodniki v dvorani sta samo matematikova žena in zagovornica Jelena Reznikova. Obe ženi prosita za podatke o Šikanoviču. "Ne, ne bo ga — ne vemo, zdravniško poročilo pravi, da je duševno bolan, za razpravo nesposoben... Ekspert-zdravnik pravi v razlagi: Šikanović ohranja svojo osebnost, vendar je zapadel v psihopatsko shizofrenijo, ki ga sili v kritiziranje režima..." Sicer pa to ni novo: Šikanoviča so aretirali, ko je imel v rokah "Kroniko o aktualnih dogodkih", torej ilegalno glasilo, na stanovanju je imel knjige, ki jih je s tujini izdala Stalinova hčerka... leta 1957 je ob dogodkih v Budimpešti širil govor, ki ga je imel Nobelov nagradjenec Albert Camus v Stockholmu... Proti Šikanoviču je poslal pismo pričevanje Jakir, ki je na podobnem procesu priznal, da je obrekoval režim..., prejel je kazen, a mu je bila oproščena, ker je "govoril"...

Pred živčnim zlomom

Jelena, Saharova žena, je invalid iz druge svetovne vojske. Izgubila je eno oko in je bila za herojska dejanja na fronti odlikovana z Leninovo zvezdo najvišje vrste. Prvo polovico novembra so jo skozi 15 dni zasliševali pred uradniki NKVD. Priznala je, da je v tujino poslala

Lovi cunje črnega fašizma, levjih šak krvavega marksističnega rdečega fašizma ne vidi.

Pogosto se vriva v ospredje vtis, da leži naš slovenski, srednjeevropski svet danes pod pezo mraka in "vdanega" trpljenja nekako podobno, kot je ta zajemal zahodno Evropo v dobi "visokega srednjega veka" ali v dobi strahot hugenotskih vojska...

Po zlati dobi karantanske in panonske slovenske države je legla na Slovenijo večstoletna tema ne samo fizičnega, ampak tudi duhovnega ječarstva.

Velike krize so morale skozi ventilatorje enako velikih političnih kriz: Dreyfusova kriza je 1898 pripravila prve elemente za čiščenje Evrope in to skozi prvo svetovno vojno. Bila je

ZA SKLAD SIJA

Od zrna, do zrna..., od kamna do kamna... Včasih so dejali, da iz tega rastejo palače. In pri nas: raste in živel je list za službo slovenskim kulturnim in političnim idealom, v pomoč in zmago Resnici. Še več pa smo dosegli na tistem, kar je blizu srca: zvestobi in zavestni povezanosti skupnosti, ki ji list služi.

DAROVALI SO: N. N., Slovanska vas, 6000 pesov; mecenski dar ZDA, 30 dolarjev; N. N., Córdoba, 15.000; N. N., Bs. Aires, 10.000; N. N., Kanada, 10 dolarjev.

Skupno 75.000 pesov.

VSEM ISKRENA HVALA!

dnevnik Edvarda Kuznecova, ki je že nekaj let v kaznenskem taborišču, ker je sodeloval pri Samizdatu. Nazadnje jo je zasliševal polkovnik tajne policije Sičikov in ji zagrozil: "Če ne boste odgovarjali, če se ne boste odzvali našim vabilom na zaslišanja, bomo po vas poslali tovornjak in nanj naložili vse: vaše somišljenike in tuje časnikarje, ki so stalno pri Saharovu..." Ko je vabilo prišlo, ga je Saharov strgal in odgovoril: "Nikar se ne trudite s tovornjakom. Če hočete vse odpeljati, potem pripravite vsaj cel vlak." Jelena je zbolela, Saharov pa je Andropovu, notranjemu ministru in šefu tajne policije poslal pismo s pozivom: "Nemoralno je cele ure mučiti z zasliševanjem invalidko in ji groziti..." Naslednji dan je pismo izročil tujim časnikarjem. "Pošljite v svet poročila o teh grozotah," je prosil časnikarje. Listi (tudi) so o tem poročali 29. novembra.

Pripravlja se na begunstvo-eksil

Tuji časnikarji se zavedajo, da je Saharov prišel na rob... Sedaj se je odločil za odhod v Združene države, kjer ga je univerza v Princetonu povabila kot katedratika-gosta. Objavil je, da je notranjemu ministrstvu predložil prošnjo za potni list in sicer še za ženo, oba otroka, ki se nista smela več vpisati na univerzo, za zeta in njegovega sina...

"Ali vam bodo dali potni list?" — "Možno je, da ne." — "Ali se mislite vrniti v domovino?" — "Verjetno je, da ne. Prijatelj Solženicin ni upal tvegati... Odločil sem se, da tvegam." Prošnja je bila vložena 21. novembra. Sredi decembra še ni bilo odgovora.

NOVI MALLEA

Po dolgem premolku je izšlo novo delo Eduarda Mallea; poleg Borgesa in Bioy Casaresa spada med pisatelje svetovne ravni in ga zlasti v zahodni Evropi zelo cenijo. Naslov je čisto Mallejevski: "En la creciente oscuridad". Napovedi pravijo, da je zgoda o človeku, ki se ne more iztrgati iz molka zazidanega mraka. Sleherni poskus ga še globlje vrže v temo. Ljubezen mu sicer odpre vrata, a mu ostane samo izbira med hudodelstvom in smrtjo. Zgodba je tragična in hkrati lepa. (Pri Sudamericani).

prešibka, da bi Francijo v zadostni meri pripravila za vodstvo Evrope (to je sveta) po zmagah v letu 1918. ZDA se morajo 28 let po zmagi v letu 1945 boriti za svoj obraz kot voditeljico sveta v watergatski aferi, ki ni nič manjša od Dreyfusove.

Vodstvo svobodnega sveta mora skozi svojo katarzo — kriza v Evropi terja katarzo vseh njenih narodov. Gre za priznanje enake svobode ter državne neodvisnosti prav vseh njenih narodov. Če temu ne bo ustrezno, bo Evropa z ostalim svetom utonila v ječah marksističnega faraonskega suženjstva, a kitajska modrost pravi, da je ječe konec, kadar izgine z obličja zemlje zadnji tiran. Seveda ne izgine prostovoljno.

In na koncu: ni torej na mestu pesimizem: Človek ni sveta ustvaril, in ga tudi ne bo razdejal... Dušo Evrope in sveta niso oblikovali tirani, bodisi črne ali rdeče barve... (16. dec. 1973.)

IZ INDIJE

P. F. S. Podržaj, bengalski misijonar nam piše:

"Prav prisrčna hvala za pošiljanje Sija in to po letalski. Iz pisanja lista mi žari tista doba, ki sem jo doživljal od tedaj, ko sem bil šest let star. Iz Ljubljane me je pot skozi Ramškovo Marijino kongregacijo vodila v delo za misijone. A sem že tedaj preživljal vse, kar se je dogajalo v slovenskem katoliškem mladinstvu. SJJ me vrača v tisti čas s svojim mladostnim dinamizmom — pomaga mi v vseh smereh, Bog Vam povrne vsó dobrotnost in prijaznost

Spomnite se ob Božiču te NAŠE cerkve, ki bo sezidana na čast prvemu mučencu sv. Štefanu, ki goduje dan po Božiču. To bodi najlepše božično in novoletno voščilo. Cerkev bom zidaril kar sam brez pomoči zidarskega podjetnika. Prihranjeni denar bo uporabljen za dodatne stroške... Vsi Slovenci, ki me podpirajo, so lahko ponosni na to, kaj vse je že zmogel bengalski misijon. Bog z Vami!...

Če kdo še more pomagati, naj pošlje dar na naslov: Rev. I. Nikolič SJ — 1101 Carroll Street, BROOKLYN, USA 11225. — Misijonarjev naslov: F. S. Podržaj, SJ, St. Xavier College, 30 Park Street — CALCUTA 16, West Rengal — India.

* * *

SIJ gre spet do Vas v vrtnico božičnega navala. Storili smo, kar smo mogli — zatekli smo se celo posebnim poti — upajmo, da bo list še pred prazniki v Vaših rokah — še bolj pa nam je pri srcu, da bi v teh dneh sodeloval pri veri in optimizmu v vseh pogledih našega emigrantskega uveljavljanja.

Biti emigrant pomeni biti blizu najglobljim skrivnostim božičnega dogajanja — iz skrivnosti v Betlehemu in iz bega v Egipt so vzkllili večni temelji vsega svetovnega dogajanja.

